

Álit kærunefndar lausafjár- og þjónustukaupa

Hinn 14. janúar 2013 gaf kærunefnd lausafjár- og þjónustukaupa svohljóðandi álit í málinu nr. M-56/2012:

I

Álitaefni og kröfugerð

Hinn 31. júlí sl. bað X, hér eftir einnig nefndur álitsbeiðandi, um álit kærunefndar lausafjár- og þjónustukaupa vegna galla sem hann telur vera á bifreið, sem hann keypti af Y, hér eftir einnig nefndur seljandi. Álitsbeiðandi krefur seljanda úrbætur, ella að kaupunum verði rift, auk þess sem hann gerir kröfur um að bifreiðasölu þeirri er milligöngu hafði um söluna verði veitt áminning.

II

Málsmeðferð kærunefndarinnar

Með bréfi, dags. 20 september gaf kærunefndin seljanda kost á andsvörum og bárust þau hinn 27. september. Með bréfum, dags., 22. ágúst og 2. október var álitsbeiðanda gefinn kostur á að gera athugasemdir við andsvörin og fékk frest til þess til 16. október. Engin frekari gögn bárust nefndinni. Með bréfi dags. 31. október sl., var aðilum tilkynnt að kærunefndin hefði tekið málið til afgreiðslu.

III

Málavextir og rökstuðningur álitsbeiðanda

Í álitsbeiðni kemur fram að álitsbeiðandi hafi hinn 4. maí 2012 keypt af seljanda jeppabifreiðina XX-000, sem samkvæmt kaupsamningi og afsali sé af gerðinni Ssangyong Musso Grand Lux, fyrst skráð 7. apríl 1999. Fóru kaupin fram í gegnum Z. Bifreiðin var auglýst með nýjar bremsur, nýskoðuð og tekið var fram að bifreiðin hefði frá nýskráningu verið í eigu sama einstaklings. Ásett verð hafi verið kr. 590.000 er þar sem bifreiðin hafi reynst vera á ónýtum dekkjum og með ónýta höggdeyfa að aftan, féllst seljandi á að lækka kaupverð niður í kr. 420.000. Kveðst álitsbeiðandi, þar sem hann taldi bifreiðasöluna sem sá um viðskiptin vera virtan aðila, ekki hafa borið bríður á að bifreiðin hefði fengið athugasemdalaus aðalskoðun né heldur að bremsur hennar væru nýjar. Við reynsluakstur hefði bifreiðin titrað, en hafi það verið rakið til ónýtra dekkja. Að kaupum loknum kveðst álitsbeiðandi hafa ekið bifreiðinni til Reykjavíkur og þegar að þangað var komið hafi mikil óhljóð verið farin að koma úr framhluta bifreiðarinnar. Fór álitsbeiðandi því með bifreiðina á verkstæði og kom þar í ljós að hægri framhjólalega var ónýtt, slit var í stýrisenda hægra megin, „balance“-stangarendi var í sundur, fremra drifskaft ónýtt og allir bremsudiskar ónýttir. Hafi álitsbeiðandi fengi þær upplýsingar að kostnaður við varahluti yrði sem hér segir;

„„balance“-stangarendi, kr. 5.696,
bremsudiskar að framan, kr. 19.180,
bremsuklossar að aftan, kr. 19.180,
stýrisendi, kr. 5.493,
framhjólalega, kr. 11.992,
dragliður, fremra drifskaft, kr. 56.489.“

Þá hafi álitsbeiðandi komist að því að andstætt því sem komið hefði fram við söluna, hefðu tveir aðilar átt bifreiðina, en ekki einn. Hafði álitsbeiðandi samband við seljanda gegnum bifreiðasöluna og fór fram á að seljandi myndi greiða fyrir varahluti vegna ofanraktra

atriða, samtals kr. 108.440, auk viðgerðarkostnaðar, ella gengju kaupin til baka. Gagntilboð bifreiðasölunnar, fyrir hönd seljanda, hljóðaði upp á val á milli afsláttar upp á kr. 30.000, eða að sölu yrði rift, en fyrir það yrði álitsbeiðandi að greiða kr. 20.000 í „riftunargjald“. Þetta telur álitsbeiðandi ótækt og fer fram á að seljandi greiði áður nefndan kostnað, ella sé honum heimilt að rifta kaupunum.

Með álitsbeiðni fylgdi kaupsamningur, söluspjald vegna bifreiðarinnar auk tölvupóstsamskipta álitsbeiðanda og bifreiðasölunnar.

IV

Andsvör seljanda

Í andsvörum seljanda er rakið að seljandi fór með umþrætta bifreið til Z í mars 2012 og lét verðmeta hana. Var ásett verð kr. 590.000. Í kjölfarið fór seljandi með bifreiðina í skoðun á Z og voru þar gerðar athugasemdir við bremsur að aftan og framhjólalegu hægra megin að framan. Fór seljandi með bílinn á verkstæði á Selfossi og bað um að gert væri við bifreiðina í samræmi við athugasemdir á skoðunarmiða. Var það gert og sótti seljandi bifreiðina á verkstæðið hinn 23. mars sl. og greiddi kr. 83.495 fyrir viðgerðina, fór með bifreiðina aftur í skoðun og fékk skoðun án athugasemda. Því næst kveðst seljandi hafa farið með bifreiðina á bifreiðasöluna og skilið hana þar eftir. Rétt sé að hann hafi gefið upp þær upplýsingar að einungis einn eigandi hefði verið á bifreiðinni, enda hafi honum ekki komið annað til hugar, þar sem enginn annar utan eiginkonu hans hefði ekið bifreiðinni frá því hún kom á götuna.

Kveðst seljandi hafa sætt sig við að verð bifreiðarinnar hefði verið lækkað niður í kr. 390.000 en ekki viljað setta sig við lægra verð. Því sé það rangt sem hafi komið fram í tölvupóstum frá bifreiðasalanum um að hann hafi ekki verið tilbúinn til að setta sig við riftun á kaupunum. Það sem hafi „staðið í kúnni“ hafi verið að bifreiðasalinn kvaðst hafa lagt út í kostnað og vinnu við söluna á bifreiðinni og krafðist bóta ef sölunni yrði rift. Seljandi kveðst ekki hafa tekið í mál að borga slíkar bætur. Þá segir seljandi að hann hafi tjáð bifreiðasölnunni að hann vildi ekki fá greitt fyrir bifreiðina fyrr en gengið hefði verið frá „eðlilegum kaupum“. Bílasalan hefði síðan lagt inn á sig söluverðið að frádræginni söluþóknun tæpum 3 vikum eftir að kaupandi tók við bifreiðinni, kr. 378.212.

Að lokum tekur seljandi fram að honum þyki sagan af sölu bifreiðarinnar afskaplega sérkennileg og leiðinleg og hann hafi vitað að hann væri að selja 13 ára gamlan bíl, sem ekki hafi verið allur nýgerður, en þó nýskoðaður.

V

Niðurstaða kæruneftdarinnar

Kæruneftnd lausafjár- og þjónustukaupa telur að ágreiningur álitsbeiðanda og seljanda falli undir valdsvið nefndarinnar, sbr. lög nr. 87/2006 um breytingu á lögum um lausafjárkaup, lögum um þjónustukaup og lögum um neytendakaup og 1. mgr. 7. gr. reglugerðar nr. 766/2006 um kæruneftnd lausafjár- og þjónustukaupa. Ágreiningur aðila fellur undir lög nr. 48/2003 um neytendakaup.

Við afgreiðslu málsins hefur kæruneftndin leitað aðstoðar sérfræðings, sbr. heimild í 2. mgr. 4. gr. reglugerðar nr. 766/2006.

Eins og að framan er rakið keypti álitsbeiðandi bifreiðina sem ágreiningur aðila stendur um 4. maí 2012. Bifreiðin var fyrst skráð 7. apríl 1999 og var því rétt rúmlega 13 ára gömul þegar kaupin fóru fram og hafði verið ekið 218.000 km. Kaupverð var kr. 420.000. Af gögnum máls má ráða að álitsbeiðandi hafi kvartað undan göllum seinna sama dag og kaupin fóru fram.

Í kaupsamningi og afsali fyrir bifreið álitsbeiðanda stendur m.a.: „Ökutækið selst í núverandi ástandi sem kaupandi hefur kynnt sér og sætt sig við, en seljandi kann að vera ábyrgur gagnvart kaupanda vegna galla samkvæmt almennum reglum.“

Samkvæmt þessum ákvæðum kaupsamningsins falla kaupin á bifreið álitsbeiðanda undir 17. gr. neytendakaupalaga sem nær m.a. til söluhlutar „í því ástandi sem hann er“. Sala á notuðum hlutum fellur því alla jafna undir téð lagaákvæði. Í 1. mgr. 17. gr. segir m.a.:

„Þótt söluhlutur sé seldur „í því ástandi sem hann er“ eða með öðrum áþekktum almennum fyrirvara telst hann gallaður þegar:

- a. ástand söluhlutar er verra en neytandi hafði ástæðu til að ætla miðað við kaupverð og atvik að öðru leyti;
- b. fyrir liggja atvik sem lýst er í b- eða c-lið 1. mgr. 16. gr.“

Í 1. mgr. 16. gr. sem vísað er til í 17. gr. segir m.a. að söluhlutur teljist vera gallaður ef ákveðin atvik eða aðstæður eru fyrir hendi. Liðir b og c hljóða svo:

„b. seljandi hefur við kaupin vanrækt að gefa upplýsingar um atriði varðandi hlutinn eða not hans sem seljandi hlaut að þekkja til og neytandi mátti ætla að hann fengi upplýsingar um, enda megi ætla að vanrækslan hafi haft áhrif á kaupin;

c. hann svarar ekki til þeirra upplýsinga sem seljandi hefur við markaðssetningu eða á annan hátt gefið um hlutinn, eiginleika hans eða notkun nema seljandi sýni fram á að réttar upplýsingar hafi verið gefnar neytanda við kaupin eða að upplýsingarnar hafi ekki haft áhrif á kaupin;“

Í framangreindum ákvæðum er annarsvegar kveðið á um upplýsingaskyldu seljanda og aðgæsluskyldu kaupanda, auk þess sem að í a-lið 1. mgr. 17. gr. er kveðið á um að söluhlutur sé gallaður þegar ástand hans er mun verra en kaupandi hafði ástæðu til að ætla miðað við kaupverð og atvik að öðru leyti.

Í kaupsamningi og afsali kemur einnig fram að bifreiðin hafi farið í gegnum lögbundna aðalskoðun til ársins 2012, dags. 23. mars 2012, en þar að auki segir að álitsbeiðandi staðfesti að seljandi hafi vakið athygli hans á því að láta óháðan aðila meta ástand ökutækisins. Ekkert kemur fram í skjölum málsins að álitsbeiðandi hafi gert það. Þrátt fyrir að um kaup samkvæmt lögum nr. 48/2003 um neytendakaup sé að ræða, ber kaupandanum skylda til að skoða söluhlutinn og getur ekki borið neitt það fyrir sig sem galla sem hann vissi eða mátti vita um þegar kaupin voru gerð sbr. 3. mgr. 16. gr. laganna.

Það er álit kærunefndarinnar, enda þótt álitsbeiðandi þurfi að laga, eða láta lagfæra, eitt og annað í bifreiðinni, svo sem ballansstangarenda, stýrisenda, framhjólalegu og drifskaft, hafi hann mátt búast við viðhaldi af þessu tagi á bifreið sem komin var á fjórtánda ár og hafði verið ekið um 218.000 km. þegar hún var keypt. Því sé ekki hægt að líta svo á að ástand bifreiðarinnar miðað við aldur hennar og akstur hafi verið verra en álitsbeiðandi mátti búast við, sbr. ákvæði 1-liðar 1. mgr. 17. gr. laga nr. 48/2003 um neytendakaup, né heldur verður fallist á að seljandi hafi vanrækt upplýsingaskyldu sína. Samkvæmt þessu er það álit kærunefndarinnar að ekki séu forsendur fyrir því að taka til greina kröfu álitsbeiðanda að því er þessi atriði varðar.

Hvað varðar bremsudiska og –klossa er það álit kærunefndarinnar að telja verði það galla á bifreiðinni að bremsudiskar og –klossar hafi reynst ónýtir, eða í því ástandi að skipta þurfi um þá, en á söluspjaldi bifreiðarinnar var m.a. að finna þær upplýsingar að „allt [væri] nýtt í bremsum (sic)“ og svaraði bifreiðin því ekki, hvað þetta varðaði, til þeirra upplýsinga sem gefnar voru við sölu sbr. c-lið 1. mgr. 16. gr. laganna. Á söluspjaldi bifreiðarinnar kom einnig fram að bifreiðin hefði einungis verið í eigu eins aðila frá upphafi og telur álitsbeiðandi þetta vera galla. Hvað þetta varðar, fellst kærunefndin á það með seljanda að eins og málum

sé háttað hér, sé ekki um að ræða galla í skilningi laganna, enda var bifreiðin alltaf í umráðum sama manns, þrátt fyrir að skráður eigandi hafi á tímabili verið annar en seljandi, þ.e. félag í eigu seljanda.

Samkvæmt ofansögðu er því bifreiðin sem um er deilt haldin galla hvað varðar bremsudiska og –klossa. Í 26. gr. laga nr. 48/2003 segir að reynist söluhlutur gallaður og galinn hvorki sök kaupanda né stafi af aðstæðum sem hann varða getur neytandi samkvæmt ákvæðum 29. – 33. gr. laganna krafist úrbóta, nýrrar afhendingar, afsláttar, riftunar og skaðabóta ásamt því að halda eftir greiðslu kaupverðs samkvæmt ákvæðum 28. gr.

Að mati kæruneftdarinnar er í máli þessu rétt að seljandi veiti álitsbeiðanda afslátt af bifreiðinni, en kæruneftndin telur ekki, eins og mál þetta sé vaxið, að sá galli sem er á bifreiðinni sé það verulegur að hann leiði til þess að heimilt sé að rifta kaupunum, en í 32. gr. laganna segir að í stað afsláttar skv. 31. gr. geti neytandi rift kaupunum nema galli sé óverulegur. Þetta þýðir einfaldlega það að gallar verða að vera töluverðir til að riftun geti náð fram að ganga. Um afslátt fer skv. ákvæðum 26. gr. og 31. gr. laganna. Sá afsláttur þykir hæfilega metinn kr. 60.000 og er þá tekið tillit til kostnaðar við kaup á varahlutum og vinnu við ísetningu bremsudiska og –klossa.

Í álitsbeiðni sinni gerði álitsbeiðandi athugasemd við kröfu bifreiðasölnunnar sem hafði milligöngu um kaupin um svokallað „riftunargjald“ að upphæð kr. 20.000, en þá upphæð taldi bifreiðasalan að álitsbeiðandi yrði að greiða færi hann fram á riftun. Sú þjónusta sem bifreiðasalar veita, fellur að mati kæruneftdarinnar undir lög nr. 42/2000 um þjónustukaup, en kæruneftndin hefur áður álitnið að skýra verði gildissvið laganna með þeim hætti sbr. álit nefndarinnar í málinu nr. M-16/2009.

Í gögnum máls kemur fram að bifreiðasalan hafði milligöngu um söluna fyrir seljanda að hans beiðni og hefur hann greitt bifreiðasölnunni verklaun fyrir vinnu og kostnað bílasölnunnar við söluna. Fram kom í andsvörum seljanda, að bifreiðasalan hefði tilkynnt honum að álitsbeiðandi vildi rifta kaupunum, þ.e. falla frá kaupunum, og á sama tímamarki farið fram á að fá greiddar bætur, sem virðast hafa numið a.m.k. hluta af sölulaunum, en sölulaunin gengju til baka. Þessu hafnaði seljandi, en setti sig að öðru leyti ekki móti því að kaupin gengju til baka. Snéri bifreiðasalan sér þá að álitsbeiðanda og greindi honum frá því að kaupin gætu gengið til baka, greiddi álitsbeiðandi kr. 20.000 í svonefnt „riftunargjald“. Þetta telur álitsbeiðandi ótækt.

Í 14.-16. gr. laga nr. 28/1998 um verslunaratvinnu er kveðið á um skyldur bifreiðasala. Í 16. gr. laganna segir eftirfarandi:

„Bifreiðasali skal annast um að endanlega sé gengið frá kaupsamningi, afsali og öðrum skjölum vegna viðskipta á hans vegum og skal geta þess í skjölunum, þar á meðal í kauptilboðum, kaupsamningum, afsölum og skuldabréfum, hver samið hafi og greina nafn hans svo að eigi verði um villst.

Bifreiðasali skal ábyrgjast að tilkynning um eigendaskipti sé send ökutækjaskrá án tafar.“

Ekki er annað fram komið í málinu en að bifreiðasalan hafi unnið þá vinnu sem fyrirtækinu bar að gera samkvæmt framangreindu lagaákvæði. Að mati kæruneftdarinnar er því ekki óeðlilegt, eins og mál standa hér, að bifreiðasalan hafi gert kröfu um að fá greitt fyrir hluta af vinnu sinni og kostnaði við þær aðstæður að álitsbeiðandi og seljandi voru sammála um að falla frá kaupsamningi, án þess þó að skilyrði riftunar skv. lögum nr. nr. 48/2003 um neytendakaup, væru fyrir hendi. Væru hins vegar skilyrði riftunar skv. lögnum fyrir hendi, og álitsbeiðandi færi fram á riftun, ættu hvorki bifreiðasalan, né seljandi í máli þessu, slíka kröfu á hendur álitsbeiðanda.

VI

Álitsorð

Seljandi, Y, greiði álitsbeiðanda X, kr. 60.000

Pétur Örn Sverrisson
formaður

Jón Rúnar Pálsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir